

This question paper contains 3 printed pages]

NA—75—2022

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2022

(New Course)

LABOUR LAWS AND INDUSTRIAL LAWS

Paper-II-GE-II-2

(Thursday, 9-6-2022)

Time : 9.30 a.m. to 1.15 p.m.

Time— 3.45 Hours

Maximum Marks—75

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. What is meant by factory? Discuss the provisions relating to health measures under Factories Act, 1948 in detail. 20

कारखाना म्हणजे काय ? कारखाना कायदा, 1948 अंतर्गत आरोग्य उपायांशी संबंधित तरतुदीची तपशीलवार चर्चा करा.

2. Define the industrial and other establishments. Explain the concept of wages and timely payment of wages in detail with reference to Payment of Wages Act, 1936. 15

औद्योगिक आणि इतर आस्थापनांची व्याख्या करा. वेतन प्रदान अधिनियम, 1936 च्या संदर्भात मजुरी आणि वेळेवर वेतनाची संकल्पना तपशीलवार स्पष्ट करा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Describe the provisions related to Prohibition of Employment of Children in any Occupation or Process under Child and Adolescent Labour (Prohibition and Regulation) Act, 1986

बाल आणि किशोर श्रम प्रतिबंध आणि नियमन अधिनियम, 1986 अंतर्गत कोणत्याही व्यवसायात किंवा प्रक्रियेत मुलांच्या रोजगारावर बंदी घालण्याशी संबंधित तरतुदीचे वर्णन करा.

3. Briefly highlight the basic provisions of the Factories Act, 1948 relating to the safety of workers. 15

कामगारांच्या सुरक्षितेशी संबंधित कारखाना अधिनियम, 1948 मधील मूलभूत तरतुदी स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write in detail on adjudication of industrial disputes and award under Industrial Disputes Act, 1947.

औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत औद्योगिक विवादांचे निवाडे यावर तपशीलवार लिहा.

4. Discuss the salient features of The Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946. 15

औद्योगिक रोजगार स्थायी आदेश कायदा, 1946च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

What is 'strike' and 'lock-out' as used in the Industrial Disputes Act, 1947 ?

Discuss the difference between strike and lock-out.

औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 मध्ये वापरल्या प्रमाणे 'स्ट्राइक' आणि 'टाळेबंदी' म्हणजे काय? संप आणि टाळेबंदी मधील फरक चर्चा करा.

5. Write short notes (any *two*) :

10

(i) Scope of The Payment of Wages Act, 1936

(ii) Retrenchment

(iii) Lay off

(iv) Display on Notice Board.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोनवर) :

(i) वेतन देय कायदा, 1936ची व्याप्ती

(ii) छटणी

(iii) बंद घालणे

(iv) सूचना फलकावर प्रदर्शित करणे.